

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Προαγωγή Υγείας – Πρόληψη Νόσου – Ιατρική κοινότητας

Εισαγωγή στην προαγωγή υγείας

Δήμητρα Τριανταφύλλου
Σχολή Επιστημών Υγείας
Τμήμα Ιατρικής

Υγεία

- Παραδοσιακός Προσδιορισμός
- «Η υγεία είναι η απουσία της αρρώστιας»

Παραδοσιακή Κατάταξη της Υγείας

Αρρώστια

Υγεία

0

Υγεία

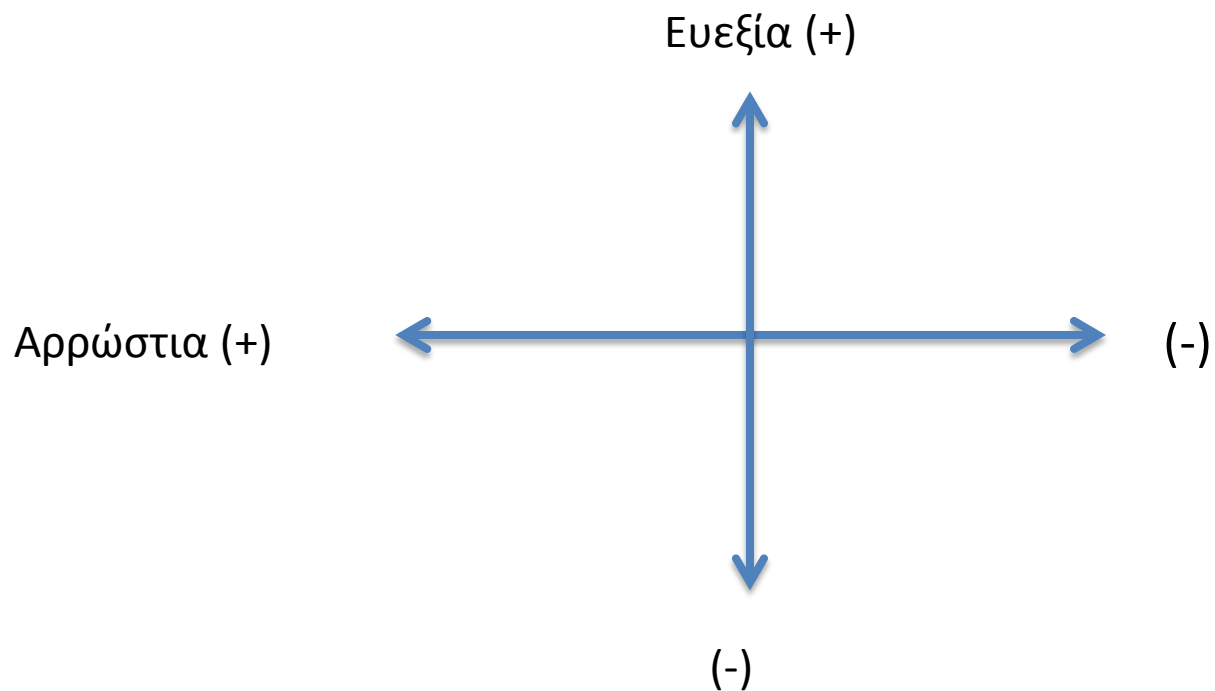
Σύγχρονος ορισμός

Υγεία είναι η κατάσταση πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας, και όχι η απλή απουσία της αρρώστιας ή της αναπηρίας (ΠΟΥ, 1947).

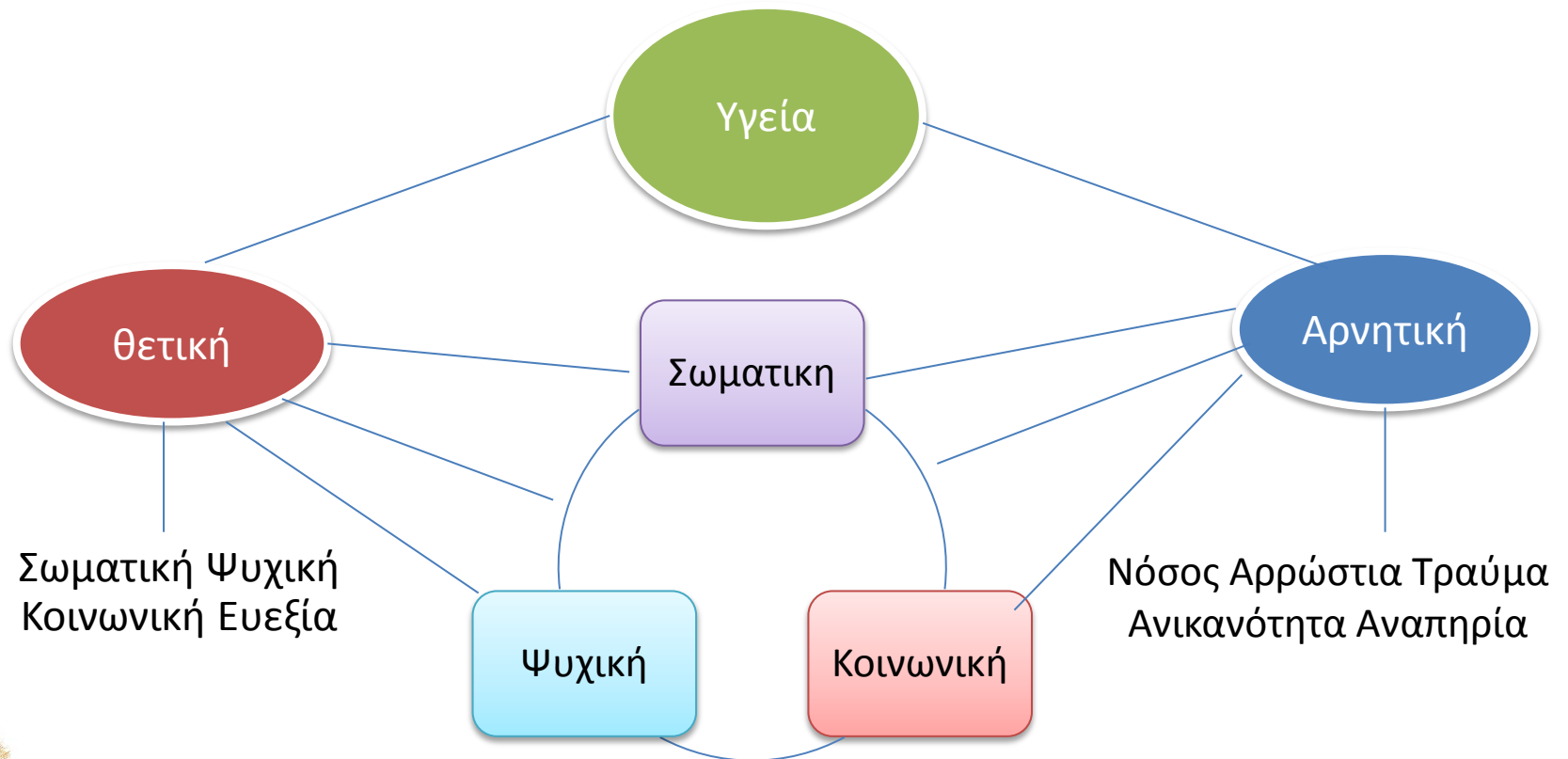
Υγεία

Σύγχρονη κατάταξη της Υγείας

Υγεία

Οι διαστάσεις της υγείας

Οι παράγοντες που επιδρούν στην Υγεία

- Γενικές κοινωνικές οικονομικές και περιβαλλοντικές συνθήκες
- Κατοικία
- Γεωργία
- Διατροφή
- Εκπαίδευση
- Εργασιακό περιβάλλον
- Ανεργία
- Ύδρευση
- Αποχέτευση
- Υπηρεσίες Υγείας, κ.α.
- Ηλικία
- Φύλο
- Κληρονομικότητα

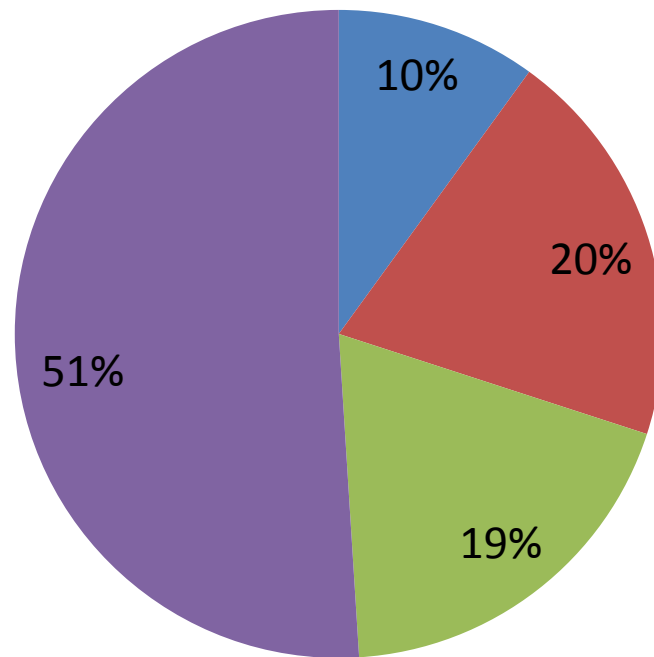

Υγεία

Οικολογικό μοντέλο

Συντελεστές Υγείας

Ιστορική εξέλιξη

- **1947:** Ορισμός υγείας του Π.Ο.Υ.
- **1977:** 30η Γ.Σ. του Π.Ο.Υ.: Στρατηγική «Υγεία για Όλους το 2000» (Health for All by the year 2000-HFA 2000)
- **1978:** Συνδιάσκεψη Π.Ο.Υ. στην Άλμα-Άτα: Διακήρυξη για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας-ΠΦΥ (Primary Health Care-PHC)
- **1985:** Διατύπωση των 38 στόχων του Π.Ο.Υ. για την Ευρώπη
- **1986:** Συνδιάσκεψη Π.Ο.Υ. στην Οτάβα: Διακήρυξη Προαγωγής Υγείας

Ορισμοί

Προαγωγή Υγείας:

(WHO 1986)

Η διαδικασία που παρέχει τη διευκόλυνση (enabling) σε άτομα και σε κοινότητες ανθρώπων να αυξήσουν τον έλεγχο πάνω στους παράγοντες που επιδρούν στην υγεία και έτσι να βελτιώσουν την υγεία τους

Προαγωγή Υγείας:

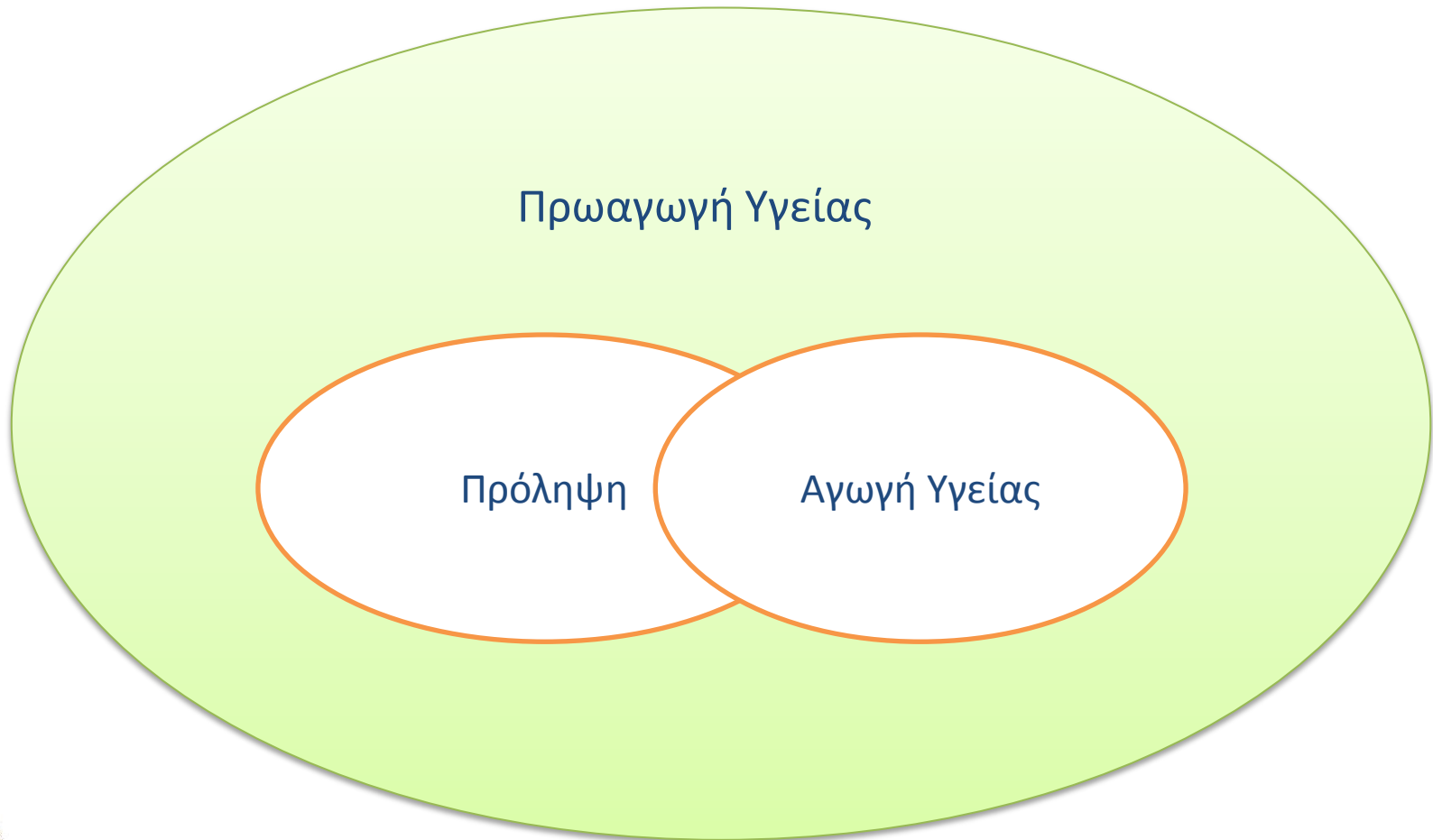
(Green 1999)

Κάθε συνδυασμός εκπαιδευτικών και οικολογικών υποστηρικτών ενεργειών για δράσεις και καταστάσεις ζωής που συμβάλλουν στην υγεία

Δημόσια Υγεία – Πρόληψη – Προαγωγή Υγείας– Αγωγή Υγείας

Δημόσια υγεία

ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

- Ολιστική αντίληψη για την υγεία
- Αντιμετώπιση ανισοτήτων
- Δίκαιη κατανομή πόρων
- Ενδυνάμωση κοινοτήτων
- Διατομεακή προσέγγιση
- Επαναπροσανατολισμός Υπηρεσιών Υγείας
- Ενεργοποίηση πολιτών
- Η αναγνώριση των οικολογικών επιδράσεων στην υγεία

Οι υποθέσεις της προαγωγής υγείας

- Η κατάσταση υγείας μπορεί να αλλάξει
- Η αρρώστια και τα αίτιά της μπορούν να κατανοηθούν
- Κατάλληλα προληπτικά μέτρα μπορούν να αναπτυχθούν
- Η υγεία του ατόμου επηρεάζεται από ευρύτερους παράγοντες (περιβάλλον, κτλ) και όχι μόνο από τη συμπεριφορά
- Αλλαγή σε ατομικές/κοινωνικές συμπεριφορές μπορεί να αλλάξει την κατάσταση υγείας
- Άτομα, ομάδες, κοινότητες μπορούν να αναλαμβάνουν την ευθύνη για την υγεία τους και τη συμπεριφορά τους
- Η ατομική ευθύνη δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως “ενοχοποίηση του θύματος”
- Για να αλλάξει η συμπεριφορά υγείας πρέπει να παρέχονται στο άτομο κίνητρα και να είναι έτοιμο για αλλαγές

Χαρακτηριστικά προαγωγή υγείας

- Η Προαγωγή Υγείας αποτελεί σημαντικό μέρος της Δημόσιας Υγείας
- Η Προαγωγή Υγείας στοχεύει στην ενίσχυση της θετικής υγείας (σωματικής, ψυχικής, κοινωνικής ευεξίας) σε συνδυασμό με την πρόληψη της αρρώστιας
- Η Προαγωγή Υγείας συνδυάζει: επικοινωνία, εκπαίδευση, νομοθεσία, οικονομικά μέτρα, οργανωτικές αλλαγές, κοινοτική ανάπτυξη και αυθόρμητες τοπικές δράσεις κατά των παραγόντων κινδύνου
- Προαγωγή Υγείας = Αγωγή Υγείας x Υγιής δημόσια πολιτική

Προαγωγή υγείας

Όροι κλειδιά για την Προαγωγή Υγείας

- Ενδυνάμωση (empowerment)
- Διευκόλυνση (enabling)
- Μεσολάβηση (mediating)
- Υπεράσπιση (advocating)

Ορισμοί

- **Αγωγή Υγείας:**

(Simmonds 1976)

Η αλλαγή συμπεριφορών που απειλούν την υγεία σε ατομικό επίπεδο, ομαδικό ή πληθυσμιακό, σε συμπεριφορές που συμβάλλουν στην υγεία

- **Αγωγή Υγείας:**

(Green 1999)

Κάθε συνδυασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σχεδιασμένων για τη διευκόλυνση εθελοντικών δράσεων που συμβάλλουν στην υγεία

Στόχοι αγωγής υγείας

- Ευαισθητοποίηση
- Παροχή γνώσεων
- Αποσαφήνιση αξιών
- Τροποποίηση στάσεων
- Απόκτηση επιδεξιότητων
- Αλλαγή συμπεριφορών

Γνώσεις – συμπεριφορές

- Γνώσεις (Knowledge)

- Αξίες (Values)

- Πεποιθήσεις (Believes)

- Στάσεις (Attitudes)

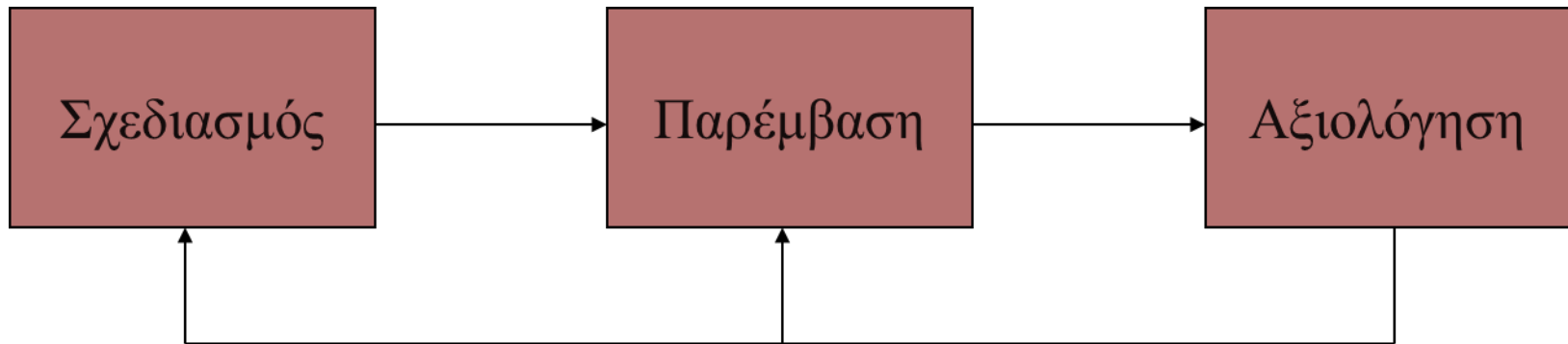
- Αποφάσεις (Decisions)

- Συμπεριφορές (Behaviors)

Προγράμματα προαγωγής υγείας

Είδη παρεμβάσεων/Δραστηριοτήτων

- Επικοινωνιακές δραστηριότητες
- Εκπαιδευτικές δραστηριότητες
- Δραστηριότητες αλλαγής συμπεριφοράς
- Δραστηριότητες αλλαγής περιβάλλοντος
- Ρυθμιστικές δραστηριότητες
- Δραστηριότητες υποστήριξης της κοινότητας
- Δραστηριότητες οργανωτικής κουλτούρας
- Κίνητρα και αντικίνητρα (κοινωνικά και υλικά)
- Δραστηριότητες εκτίμησης επιπέδου υγείας
- Κοινωνικές δραστηριότητες
- Τεχνολογικές δραστηριότητες

Εθνικά δίκτυα προαγωγής υγείας

- Εθνικό Δίκτυο Νοσοκομείων & Υπηρεσιών Προαγωγής Υγείας
- Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων – Προαγωγής Υγείας
- Εθνικό Δίκτυο Προαγωγής Υγείας στους Χώρους Εργασίας

Εθνικό Δίκτυο Νοσοκομείων & Υπηρεσιών Προαγωγής Υγείας (ΕΔΝΥΠΥ)

- Ίδρυση το 1992
- 5ετής πιλοτική λειτουργία (21 Νοσοκομεία /Αρεταίειο)
- Σήμερα: 742 Νοσοκομεία
- Ετήσια διεθνή συνέδρια

Στόχοι του ΕΔΝΥΠΥ:

- Προαγωγή της υγείας των ασθενών
- Προαγωγή της υγείας των εργαζομένων
- Βελτίωση του νοσοκομειακού περιβάλλοντος
- Βελτίωση των σχέσεων με την κοινότητα

Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων – Προαγωγής Υγείας (ΕΔΔΠΥ)

- 45 δήμοι-μέλη

Στόχοι του ΕΔΔΠΥ

- Η προάσπιση και βελτίωση της υγείας των κατοίκων των δήμων της χώρας με την ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων Προαγωγής και Αγωγής Υγείας.
- Η παροχή βοήθειας στους δήμους - μέλη του Δικτύου και τα στελέχη τους να αναπτύξουν τις κατάλληλες υποδομές και πρακτικές, καθώς και μορφές συνεργασίας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, που θα καθιστούν δυνατή και αποτελεσματική την κοινοτική δράση για την υγεία.

Εθνικό Δίκτυο Προαγωγής Υγείας στους Χώρους Εργασίας

- Ίδρυση το 1996
- Μέλη από 31 ευρωπαϊκές χώρες
- 1997-2009 : 7 πρωτοβουλίες, μοντέλα καλής πρακτικής

Στόχοι του ΕΔΠΥΧΕ:

- Βάσεις για την ΠΥΕ στα κράτη-μέλη
- Ανταλλαγή γνώσεων, πληροφοριών & μοντέλων καλής πρακτικής

Τέλος Ενότητας

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Δήμητρα Τριανταφύλλου, 2015. «Προαγωγή Υγείας – Πρόληψη Νόσου – Ιατρική κοινότητας. Εισαγωγή στη Δημόσια Υγεία». Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:<https://eclass.upatras.gr/courses/MED835/>

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρων**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.